

# Giải pháp nâng cao chất lượng giảng dạy môn Giáo dục Quốc phòng và An ninh tại Trường Cao đẳng nghề An Giang

Võ Phú Thọ

\*GV. Trường Cao đẳng nghề An Giang

Received: 28/6/2024; Accepted: 2/7/2024; Published: 8/7/2024

**Abstract:** Under the internationalization of education context and globalization, at tertiary level, students benefit from opportunities for academic and professional development. However, they also face pressures ranging from academic burdens to social life, which cause huge stressors. In responding to this challenge, the suggestion from K-12 education, so-called social emotional learning (SEL) can be integrated in higher education due to its effectiveness in self-awareness, social relation and responsible decision. For supporting evidences, a trans-disciplinary study was conducted at Dong Thap University, where SEL materials were integrated into English lessons of 100 research participants, including those from traditional and partnership programs. This research aimed at equipping students with SEL knowledge to better deal with their stressors. Successfully, after getting the input of SEL intervention, students changed their stress responses from avoidance-oriented to problem- and emotion-oriented.

**Keywords:** Social Emotional Learning (SEL), Foreign Language Faculty (FLF), stressors, student, Dong Thap University.

## 1. Đặt vấn đề

Giáo dục quốc phòng - An ninh (QPAN) cho học sinh, sinh viên (HS, SV) nhằm giáo dục cho thế hệ trẻ lòng yêu nước, yêu chủ nghĩa xã hội, niềm tự hào và sự trân trọng đối với truyền thống của dân tộc; trang bị cho thế hệ trẻ những kiến thức cơ bản về QPAN và những kỹ năng quân sự cần thiết, để thế hệ trẻ nhận thức đầy đủ hơn quyền, nghĩa vụ, trách nhiệm đối với sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc.

Giáo dục QPAN là một nội dung quan trọng trong xây dựng nền quốc phòng toàn dân, thế trận quốc phòng toàn dân gắn với thế trận an ninh nhân dân; trực tiếp góp phần hun đúc lòng yêu nước, lòng tự hào, tự tôn dân tộc, nâng cao ý thức, trách nhiệm của toàn Đảng, toàn quân, toàn dân đối với sự nghiệp củng cố quốc phòng, bảo vệ Tổ quốc.

Hiện nay, sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc của toàn Đảng, toàn dân, toàn quân ta đứng trước những vận hội, thời cơ, thuận lợi và không ít khó khăn, thách thức đan xen. Tình hình thế giới, khu vực tiềm ẩn nhiều nhân tố gây mất ổn định, khó lường. Trong nước, các thế lực thù địch tiếp tục đẩy mạnh chống phá bằng âm mưu, thủ đoạn “diễn biến hòa bình”, thúc đẩy “tự diễn biến”, “tự chuyển hóa” trong nội bộ ta, kích động tư tưởng ly khai, bạo loạn lật đổ,... Bối cảnh đó, đặt ra cho công tác giáo dục QPAN những nội dung, yêu cầu mới, rất cao. Để

tạo sự chuyển biến mạnh mẽ, toàn diện hơn nữa về nhận thức, ý thức, trách nhiệm của các cấp, ngành, của cả hệ thống chính trị và toàn dân đối với sự nghiệp bảo vệ Tổ quốc, cần thực hiện đồng bộ các biện pháp nâng cao chất lượng, hiệu quả công tác giáo dục QPAN.

## 2. Nội dung nghiên cứu

### 2.1. Phương pháp dạy học bằng việc đẩy mạnh ứng dụng công nghệ thông tin trong giảng dạy môn Giáo dục Quốc phòng và An ninh

Ứng dụng công nghệ thông tin (CNTT) vào công tác giảng dạy với việc dạy học bằng giáo án điện tử, GV sẽ hạn chế tối đa việc viết bảng, thời gian, sức lực giúp GV tập trung cho bài giảng có sức lôi cuốn HS, SV hơn. Tuy nhiên, giáo án điện tử chỉ là sự trợ giúp, còn chất lượng bài giảng tốt hay không phụ thuộc vào các yếu tố: Sự truyền đạt tri thức, trình độ của GV và thái độ của người học. Trong quá trình ứng dụng CNTT vào giảng dạy môn Giáo dục QPAN sẽ có rất nhiều phát kiến mới, giáo án điện tử bước đầu mang đến cho GV và người học những kết quả thiết thực. Việc ứng dụng CNTT vào giảng dạy có hiệu quả rất nhiều trong việc tạo hứng thú cho HS, SV khi tiếp cận môn học. Từ chỗ GV chỉ hướng dẫn HS, SV qua giáo trình, đến nay nhờ sự hỗ trợ của CNTT bài học trở nên vô cùng phong phú và đa dạng. HS, SV có thể khai thác thông tin trên mạng Internet để tìm

hiểu trước kiến thức. Thực tế như chương trình có bài giới thiệu Súng tiểu liên AK. Muốn tạo sự hứng thú cũng như sự tìm tòi sáng tạo của học sinh thì GV phải chuẩn bị trước hệ thống câu hỏi gợi ý trước về một số nội dung lớn mà bài học yêu cầu, sau đó phân công, chia nhóm cho HS, SV tìm hiểu trước. Qua đó HS, SV sẽ tự khám phá, tìm hiểu bài học trước.

Qua thực tế trải nghiệm, chúng tôi nhận thấy rằng các em không những tìm hiểu được các câu hỏi GV yêu cầu mà còn có rất nhiều thông tin mới, chi tiết, bởi vì khi giảng bài này các em rất tò mò muốn được nhìn thấy và cầm thử khẩu súng nó như thế nào? Trong quá trình lên lớp, HS, SV mang những điều mới lạ, những điều còn chưa hiểu ra thắc mắc với GV. Từ đó, có thể thấy rằng không những nội dung bài học được đảm bảo mà còn có những thông tin mới, lạ, bổ ích giúp cho HS, SV thực sự có hứng thú trong việc học tập. Bên cạnh đó, một số bài dạy trừu tượng cần có sự hỗ trợ của CNTT như bài Kỹ thuật bắn súng tiểu liên AK hay bài kỹ thuật ném lựu đạn, sự hỗ trợ về hình ảnh chuyển động của súng, lựu đạn giúp cho HS, SV nhìn thấy rõ sự chuyển động bên trong khẩu súng và lựu đạn, hơn nữa hiệu ứng âm thanh làm cho HS, SV hứng thú khi học tập. HS, SV vừa nhìn thấy chuyển động của súng vừa được nghe âm thanh của tiếng súng nổ điều này thu hút khá nhiều học sinh tập trung chú ý so với trước đó chỉ giới thiệu qua SGK...

Trong xu thế phát triển của xã hội ngày nay thì CNTT đang có những vấn đề vượt bậc, các tiện ích của nó đã được áp dụng rộng rãi ở hầu hết các lĩnh vực trong cuộc sống. Riêng đối với các em học sinh thì CNTT luôn có sức hút to lớn; vấn đề còn lại là chúng ta ứng dụng CNTT sao cho phù hợp để tăng tính hấp dẫn ở bộ môn mình dạy.

## **2.2. PP dạy học bằng biện pháp cho các em xem các tư liệu qua tranh ảnh, mô hình, các đoạn phim**

Song song với sử dụng CNTT thì GV nên trình chiếu các loại tranh, ảnh, các thước phim tư liệu có liên quan đến bài học, điều này nhằm kích thích tính tò mò, thích thú, tìm hiểu của các em. Ví dụ như ở Bài “Xây dựng lực lượng Dân quân tự vệ, lực lượng Dự bị động viên”, GV cho HS, SV xem một số đoạn phim tư liệu nói về chiến tranh ở VN trong hai cuộc kháng chiến chống Pháp và Mỹ. Hay ở bài “Xây dựng và bảo vệ chủ quyền lãnh thổ Biên giới, Quốc gia” thì GV cho các em xem những hình ảnh, những thước phim về trình chiếu đoạn phim tư liệu về “Hải chiến Trường Sa năm 1988” và cập nhật tình hình Biển, đảo của nước ta để các em kịp thời nắm bắt,

Chiến tranh biên giới hay trường hợp Trung Quốc đặt giàn khoan trái phép tại Quần đảo Trường Sa của Việt Nam ... những sự kiện này gắn liền thực tế và xảy ra trong cuộc sống; hay như bài “Một số vấn đề cơ bản về dân tộc, Tôn giáo”, GV cho các em xem các hình ảnh về các vụ Bạo loạn ở Tây nguyên, các vụ gây rối ở các Tôn giáo... Hay ở bài “Giới thiệu súng tiểu liên AK”, GV cần có những mô hình về súng tiểu liên AK, bởi vì đây là những thiết bị mà hầu hết các em rất muốn tò mò, muốn nhìn tận mắt và dùng tay cầm nó. ..

Tất cả những tư liệu về hình ảnh, mô hình, những thước phim đó học sinh rất thích thú xem. Xuất phát từ điều đó, chúng ta thấy rằng cho các em xem các tư liệu qua tranh ảnh, các mô hình, các đoạn phim sẽ làm tăng sự hưng phấn học của các em và chất lượng học sẽ được tăng lên. Để thực hiện được điều này đòi hỏi GV phải sưu tầm tranh ảnh, các thước phim tư liệu có liên quan đến bài học, chuẩn bị máy chiếu, âm thanh, mô hình học cụ thật chu đáo.

## **2.3. Đổi mới PP dạy học bằng việc tổ chức các buổi hội thảo, trò chơi, kiểm tra trắc nghiệm để các em có điều kiện giải trí, rèn luyện sức khỏe, thể hiện năng lực của mình**

Môn Giáo dục QPAN là môn học đặc thù vừa có lí thuyết, vừa có thực hành, vừa giáo dục tư tưởng, vừa giáo dục thể chất. Vì vậy, HS, SV sau khi tiếp cận với kiến thức đòi hỏi phải biết vận dụng kiến thức đó vào thực tế. GV phải năng động tổ chức các trò chơi ngay sau mỗi tiết học, cho lớp học chia thành nhiều nhóm thi đua với nhau thực hiện nội dung đã học.

Ví dụ: Tổ chức cho các em thi tháo và lắp súng tiểu liên AK được tính bằng giây; thi thực hành bắn súng trên máy bắn tập MT03... trong Bài “Giới thiệu súng tiểu liên AK và súng trường CKC”, hoặc kiểm tra trắc nghiệm lấy tinh thần xung phong để trả lời. Phần thưởng có thể chỉ là lời khen hay GV có thể cho điểm kiểm tra thường xuyên hoặc một hình thức thưởng phạt nào đó đối với những tập thể tốt, nhóm hay cá nhân còn thua kém như hát một bài hát, đọc một đoạn thơ theo chủ đề hay bất cứ hình thức vận động nào do GV lựa chọn.

## **2.4. Đổi mới phương pháp dạy học bằng việc tổ chức thảo luận nhóm**

\* Biện pháp thực hiện: Theo cách này, HS, SV được tạo cơ hội tự đặt câu hỏi, thảo luận, trình bày quan điểm, và thực hiện học hợp tác. Để có thể phát huy được những lợi ích của việc học nhóm, GV phải cung cấp nền tảng cho học sinh. Do đó, GV phải khơi

gợi hứng thú cho HS, SV bằng cách chọn những chủ đề thảo luận tương ứng với trình độ của học sinh, hoặc đặt câu hỏi, đưa ra vấn đề dẫn dắt học sinh đạt đến mức độ tư duy sâu sắc hơn. Chia lớp thành 4 nhóm, mỗi nhóm khoảng 10 thành viên theo những tiêu chí như sau: Mỗi nhóm đều có những cán sự lớp “cứng”, là những trưởng nhóm đầu tiên. Chia các nhóm đồng đều theo tỷ lệ học lực: có bạn khá, có bạn trung bình... Chia nhóm đồng đều theo tỷ lệ rèn luyện, tương tự học lực. Tỷ lệ nam nữ tương đương nhau. Xây dựng quy định cho nhóm. Với cách chia nhóm như thế này, các nhóm đồng đều nhau nên dễ dàng hơn trong quản lý, đặc biệt, có một số cán sự lớp ở mỗi nhóm là hạt nhân để phát triển nhóm. Tuy vậy, theo đánh giá khách quan của các GV, kỹ năng làm việc nhóm của học sinh hầu như là không có. Tuy đã được GV phổ biến nhưng không rõ ràng và đầy đủ vì còn hạn chế nhiều về thời gian và trình độ. Đây là một “khâu” quan trọng nếu muốn làm tốt sự thay đổi trong dạy và học. Nó cung cấp những kiến thức cơ bản về kỹ năng làm việc, giao tiếp trong nhóm, là những viên gạch nền tảng đầu tiên để xây dựng nên thành công của thảo luận nhóm. Trưởng nhóm sẽ phải biết năng lực, thế mạnh của các thành viên. Nhận một đề tài, phân chia theo cách: - Ai viết đề cương? Làm bảng phân công công việc. Hầu hết là nhóm trưởng - Ai tìm tài liệu? - Ai xử lý tài liệu? - Ai viết bài? - Ai phản biện lại bài viết, tài liệu của nhóm? - Ai chuẩn bị câu hỏi, phản biện nhóm khác? - Ai thư ký? Chính sách thưởng phạt trong thảo luận? Thưởng cho những học sinh tham gia sôi nổi, nhiệt tình bằng cách đặt câu hỏi hay. Thông thường, câu hỏi được đưa lên cho nhóm trình bày và được chuyển cho GV xem xét, chọn câu hỏi hay, chuyển cho nhóm thảo luận trả lời. Người hỏi tranh luận trực tiếp với người trả lời. Sau khi nghe câu trả lời, người đặt câu hỏi phải phản biện được, đúng ở đâu, sai ở đâu, góp ý gì cho câu trả lời hoàn thiện. Như thế yêu cầu người hỏi phải nắm vững câu hỏi, tham gia với tinh thần đóng góp, xây dựng tốt. Đây là một mô hình tốt, rất đáng học tập, thu hút được học sinh.

### 2.5. Lựa chọn đội ngũ cán sự môn học

\* Biện pháp thực hiện: Chúng ta biết rằng không thể có ngay số HS, SV có năng lực làm cán sự lớp. Muốn giúp những học sinh này trở nên những cán sự lớp biết cách điều hành tổ chức đòi hỏi người GV phải có một số kỹ năng cần thiết như:

- Lựa chọn: có thể qua sự tín nhiệm của tập thể lớp nhưng cũng cần có sự quan sát từng em học sinh. Có em có năng lực học tập tốt nhưng lại không có

khả năng điều hành lớp. Cũng có thể chọn những HS, SV có sức học khá, ngoan về hạnh kiểm biết diễn đạt mạch lạc một vấn đề hơn những HS, SV khác trong cùng lớp.

- Thiết kế công việc: người GV phải biết những công việc cần thiết trong kế hoạch năm học, trong tháng và trong tuần để thiết kế cho tập thể lớp tham gia mà trong đó đội ngũ Cán sự lớp theo dõi, điều hành dưới sự giám sát chặt chẽ của GV.

- Bồi dưỡng thường xuyên trao đổi và hướng dẫn cho các em theo từng nhiệm vụ mà chúng ta đã phân công, không nên giao khoán cho các em mà có sự trợ giúp; cũng không tham gia quá sâu để các em độc lập hoạt động và GV sẽ tư vấn cho các em, giúp các em giải quyết các tình huống khó khăn.

- Kiểm tra, đánh giá: GV phải thật sự nhiệt tình và tâm huyết trong công tác, thường xuyên theo dõi, động viên đội ngũ Cán sự lớp. Tuyên dương các em làm tốt, uốn nắn những lệch lạc của các em nhưng không làm cho các em mất uy tín trong tập thể lớp.

- Việc sử dụng đội ngũ cán sự môn học là biện pháp đổi mới PP giảng dạy theo hướng phát huy tính tích cực, chủ động của HS, SV trong giờ học, ý thức kỷ luật, từ đó hình thành phẩm chất đạo đức tốt, tạo tiền đề cho các em phát triển trí tuệ và thể chất một cách toàn diện.

### 3. Kết luận

Thực tế quá trình giảng dạy áp dụng các PP trên cho thấy đã có tác dụng rất tốt, đã giúp cho HS, SV dễ hiểu hơn trong học tập. Một vấn đề quan trọng là các em hào hứng và hăng hái hơn khi tham gia học tập bộ môn Giáo dục QPAN. Sáng kiến đã trình bày hệ thống các PP đổi mới và đề xuất các biện pháp để nâng cao hiệu quả trong dạy học môn Giáo dục QPAN trong Trường Cao đẳng nghề An Giang.

Tác giả hy vọng bài viết này sẽ mang lại lợi ích thiết thực, giúp các bạn đồng nghiệp đang giảng dạy tại các trường Trung cấp và Cao Đẳng trong tỉnh An Giang nói riêng và các trường khác có thêm những PP giảng dạy hợp lý, nhằm nâng cao chất lượng giảng dạy và học tập môn Giáo dục QPAN.

### Tài liệu tham khảo

[1] Bộ Chính trị (2006); *Chỉ thị số 06-CT/TW ngày 7/6/2006 của Bộ Chính trị về cuộc vận động “Học tập và làm theo tấm gương đạo đức Hồ Chí Minh”*. Hà Nội

[2] Bộ Chính trị (2007); *Chỉ thị số 12-CT/TW ngày 3/5/2007 của Bộ chính trị về tăng cường sự lãnh đạo của Đảng đối với công tác giáo dục quốc phòng, an ninh trong tình hình mới*. Hà Nội